

Znaczenie Proudhona

Larry Gambone

Proudhon daje nam wiele ważnych lekcji; przede wszystkim swoją praktyczność. Nie popełnił błędu polegającego na nieracjonalnej próbie wskazania "idealnego rozwiązania" problemów tego świata. Poszukiwał raczej wyzwolenia w obrębie istniejących warunków, na które w tamtym czasie składały się społeczności pracowników wzajemnie wspierających się oraz bezpośrednio demokratyczne kantony Szwajcarii. Jego praktyczny zmysł wyrósł z odrzucania ideologii i innych form absolutystycznego myślenia. Widział rzeczywisty świat jako bardziej złożony i skomplikowany niż idealne światy stworzone przez ideologów oraz beztróskich profesorów akademickich. Dostrzegał niebezpieczeństwo w uniwersalnej mentalności. W odrzucaniu skrajnego determinizmu był znacznie bliższy współczesnemu post-modernistycznemu myśleniu niż jego uczeń Marks ze swoimi etapami historii i prawami absolutnymi. Poprzez zakorzenianie swego myślenia w realnym i nie wyimaginowanym świecie, Proudhon rozwinął zasadniczo populistyczną koncepcję klasy. Istniejące społeczeństwo składało się nie tylko z proletariatuszy i burżuazji, ale i farmerów, drobnych handlowców, rzemieślników i fachowych robotników. Ruch społeczny wrogo usposobiony lub ignorujący te grupy mógł jedynie zawieść w narzucaniu swego programu.

Mutualizm (zasadnicze formy dobrowolnego związku demokratycznego) okazał się sposobem zjednoczenia tych wszystkich grup "małych ludzi" przeciwko rządzącej klasie posiadaczy ziemskich, biurokratów, przemysłowców i finansistów. Odrzucał potrzebę kasty przywódców-intelektualistów i wierzył w istotną wartość i inteligencję przeciętnej osoby. Zwykły człowiek miał możliwość podejmowania swoich własnych decyzji. Osoby codziennie wykonujące dane zadanie były także osobami najlepiej wykwalifikowanymi do podejmowania decyzji o tymże zadaniu, tak więc Proudhon proponował nie tylko zdecentralizowaną bezpośrednią demokrację dla społeczeństwa, ale i samorządność pracowników w produkcji na szeroką skalę.

Proudhon dobrze wiedział, iż potrzeba środków służących realizacji. Było dla niego oczywiste, że osiąga się wolność poprzez praktykę wolnościową, świat bez przemocy poprzez działanie nie wykorzystujące przemocy oraz że brutalne, autorytarne zachowanie prowadzi do większej przemocy i autorytaryzmu. Promował umiar. Był to wynik jego wrogości wobec wszystkich form absolutystycznego myślenia. Zasadnicze działanie i myślenie jest bardziej udane do tego stopnia, który jest uznawany przez zwykłych ludzi za skromny i rozsądny i przynosi więcej efektów. Pragnienie Proudhona, by utrzymać "zdrową sytuację", odrzucanie przez niego uniwersalności i położenie nacisku na decentralizację i lokalną kontrolę uczyniło go bezwzględnie "zielonym".

Ponieważ Proudhon nie chciał zagarnąć całej ludzkości w komunistyczną utopię (lub jakiegokolwiek inne uproszczone utopie) stworzył potencjał dla ruchu, który wychodzi poza "starą" dyktometrię lewica-prawica. Wolnorynkowi wolnościowcy mogli popierać koncepcję Proudhona, gdyż zachowaliby swą własność i wolną wymianę.

Konserwatyści mogli stworzyć własne samorządne społeczności i żyć zgodnie ze swymi tradycjami. Socjaliści mieliby swoje fabryki będące własnością pracowników i zarządzane przez nich, a skrajni socjaliści swe własne wspólnoty. Jedyną zasadą byłby brak przymuszania innych osób, nie wierzących tak jak ty.

Po druzgoczących porażkach marksizmu i liberalizmu, stary Proudhon wskazuje drogę do lepszej przyszłości. Powinniśmy próbować rozwinąć współczesną formę Proudhonizmu, który można nazwać "wolnościowym populizmem". Ten ruch podkreślałby poniższe punkty:

- Polityczna i ekonomiczna decentralizacja z umiarkowanym federalizmem, gdzie szeroka skala jest niezbędna.
- Bezpośrednia demokracja w społeczeństwie i wszystkich innych instytucjach, z bliskim consensusowi sposobem podejmowania decyzji.
- Zamiana produkcji na szeroką skalę we współpracujące ze sobą i kontrolowane przez wspólnoty pracownicze przedsiębiorstwa.
- Zniesienie wszystkich przepisów wspomagających duże przedsiębiorstwa (patenty, ograniczona odpowiedzialność zbiorowa, monopol bankowy).
- Zachęcenie posiadania własności i produkcji na wąską skalę poprzez koncepcję użytkowania.
- Zniesienie wojskowo-policyjno-więziennego kompleksu gospodarczego i zastąpienie go milicją obywatelską kontrolowaną przez społeczność.

Anarcho-Biblioteka
Dobry pieróg to wywrotowy pieróg

Larry Gambone
Znaczenie Proudhona

pl.anarchistlibraries.net